

Reiselivsplan for Strand kommune

Innhold

Bakgrunn, mål og rammer	3	4	Muligheter	15
1.1 Bakgrunn.....	3	4.1 Vandrestinasjon	15	
1.2 Planens visjon, kommunenes hovedstrategier og planens mål	3	4.2 Aktivitetsturisme.....	15	
1.3 Bærekraft som grunnleggende premiss	5	4.3 Overnatting.....	16	
1.4 Forankring og prosess	6	4.4 Byutvikling.....	18	
1.5 Definisjoner og avgrensinger	6	4.5 Attraksjonsutvikling.....	19	
2 Rolleavklaringer	6	4.6 Markedsføring.....	19	
2.1 Kommunenes rolle	6	4.7 Fortrinn og utfordringer fra næringen.....	20	
2.2 Destinasjonsselskap	6	5 Forslag til tiltak i handlingsplanen	21	
2.3 Turistinformatjon.....	8	5.1 Forslag til tiltak i handlingsplanen	22	
2.4 Samarbeidspartnere om utvikling	9	Kilder og Referanser.....	23	
3 Situasjonsanalyse Strand	10			
3.1 Reiseliv- og besøksnæringen i Strand i dag	10			
3.2 Strand som helårs reisemål	12			
3.3 Det stedlige grunnlaget	13			
3.4 Hvem er turistene i et bærekraftperspektiv.....	14			

1. Bakgrunn, mål og rammer

1.1 Bakgrunn

Strand kommune er en sentral reiselivskommune i Rogaland. I Strand kommune ligger Preikestolen og deler av Lysefjorden som er nasjonale turistattraksjoner. Strand har gode reiselivsaktører, men det ligger et stort potensial til vekst. Etablert reiselivsnæring er kompetent, voksende og satsingen bidrar til positiv lokalsamfunnsutvikling. I Strand kommune er det over 1700 fritidsboliger. Fritidsboliggjestene besøker oss gjennom hele året og bidrar sterkt inn i handelsnæringen og lokalsamfunnet.

Det er økt interesse for investeringer og nyetableringer i reiselivet lokalt og regionalt. I forbindelse med åpningen av Ryfast har nærområdet tatt i bruk Strand sine friluftsområder gjennom hele året. Dette har gitt positive resultater innen overnatting, handel og servering. Strand har et profesjonelt reiselivsmiljø etablert i Jørpeland sentrum som skal være en katalysator for reiselivsutvikling i kommunen. I Strand er det 2 helårsåpne turistinformasjoner, en i Jørpeland og en ved Preikestolen parkering. Rogalands største botaniske stjerne, Flor og fjære ligger i Strand.

Strand kommune har i tillegg til næringsplanen en reiselivsplan for å legge gode føringer for reiselivssatsingen.

1.2 Planens visjon, planens mål og kommunens hovedstrategier

I kommuneplanens samfunnsdel er de strategiske målene knyttet opp til at Strand skal være et godt sted å bo og være attraktivt å både bo og jobbe. Når en snakker om attraktivitet benytter en gjerne Telemarksforskning sin attraktivitetspyramide, som da fremholder sammenhengen mellom bosetting, bedrift og besøk. I planstrategien er det sagt at både kulturplan, næringsplan og reiselivsplan skal revideres.

Disse planene revideres samtidig for å utfylle hverandre og sammen belyse hvordan Strand kommune skal jobbe med attraktivitets trekanten: nærings-, arbeids- og bostedutvikling. Visjonen til reiselivsplanen er «Store opplevelser – små spor», denne er inspirert av norsk reiselivsstrategi og bygger på kommuneplanens samfunnsdels visjon «Sammen om trivsel». Visjonen skal støtte opp om at en sammen skal bidra til å nå kommunens hovedmål *«Strandasamfunnet skal være et levende lokalmiljø som preges av trygghet i hverdagen, optimisme, romslighet og respekt for ulike kulturverdier, holdninger og behov. Strand kommune skal kjennes som den gode bostedskommunen med gode oppvekstvilkår for barn og unge, tilgang til grønne omgivelser, høy livskvalitet for alle prioriteres. Kultur – og fritidstilbudene skal være varierte og tilby både innbyggere og andre som besøker oss.»*

Målene for planen er

- Være en ansvarlig reiselivsdestinasjon
- Tilby de beste vandreturene, hele året
- Være et godt vertskap for innbyggere og gjester
- Utvikling gjennom Samskaping mellom lokalsamfunn, næring og kommune
- Strand kommune skal ha gode lavutslipp transportløsninger for lokalbefolkning og gjester
- Utvikle opplevelser og arrangement hele året
- infrastruktur for lokalbefolkning og turister

Denne planen underbygger de strategiske målene fra kommuneplanens samfunnsdel. Strategisk mål 1, 2 og 4 er de mest relevante inn i denne planen.

Strategisk mål 1. «En sunn kommuneøkonomi gir oss et handlingsrom til å skape et godt lokalsamfunn hvor det er attraktivt å bo. Vi legger til grunn økonomisk, økologisk og sosial bærekraftig utvikling av samfunnet. Kommunen legger til rette for kreativitet, utvikling, innovasjon og samskaping for en god samfunnsutvikling, hvor brukerens behov er i sentrum»

Strategisk mål 2. «For å sikre kommende generasjoner like muligheter til å dekke sine behov, tar kommunen lokalt ansvar for omstillingen til et lavutslippssamfunn, og på sikt nullutslipp, målet sier også noe om hvordan Strand skal utvikle og ivareta gode lokalmiljø hvor samfunnssikkerhet og beredskap står

sentralt. Dette krever at kommunen er kreativ, innovativ og omstillingsdyktig.

Strategisk mål 4. «Attraktivitet skaper en vekst som gir et økonomisk handlingsrom, men krever kontinuerlig arbeid. Ingen kan gjøre alt alene, men alle kan gjøre litt. Sammen møter vi fremtidens utfordringer og muligheter i Strand samfunnet, hvor økt medvirkning og samskaping ligger til grunn for tjeneste- og samfunnsutviklingen, En attraktiv kommune ivaretar alle innbyggere og fremmer god folkehelse.

Strategisk mål 1	Strategisk mål 2
Strand har en sunn økonomi som fremmer bærekraftig vekst og en god samfunnsutvikling En sunn kommuneøkonomi gir oss et handlingsrom til å skape et godt lokalsamfunn hvor det er attraktivt å bo. Vi legger til grunn økonomisk, miljømessig og sosial bærekraftig utvikling av samfunnet. Kommunen legger til rette for kreativitet, utvikling, innovasjon og samskaping for en god samfunnsutvikling, hvor brukerens behov er i sentrum.	Strand er et lavutslippssamfunn som er sikkert og trygt å bo i For å sikre kommende generasjoner like muligheter til å dekke sine behov, tar kommunen lokalt ansvar for omstillingen til et lavutslippssamfunn, og på sikt nullutslipp. Målet sier også noe om hvordan vi skal utvikle og ivareta gode lokalmiljø hvor samfunnssikkerhet og beredskap står sentralt. Dette krever at kommunen er kreativ, innovativ og omstillingsdyktig.
Strategisk mål 3	Strategisk mål 4
Strand har et inkluderende lokalsamfunn med høy livskvalitet for alle Ved å legge til grunn samskaping og helse i alt vi gjør arbeider kommunen for at alle innbyggere opplever høy livskvalitet hvor mestring, inkludering og redusert inntektsulikhet står sentralt. Kommunen er tilrettelegger for økt intern samhandling og ekstern samskaping hvor fokuset er å utvikle et inkluderende lokalsamfunn i tråd med kommunens visjon «Sammen om trivsel». Sammen oppnår vi et samfunnsengasjement hvor innbyggerne er ansvarlige borgere og ikke bare brukere.	Strand er Rogalands mest bosteds- og næringsattraktive kommune Attraktivitet skaper vekst som gir et økonomisk handlingsrom, men krever kontinuerlig arbeid. Ingen kan gjøre alt alene, men alle kan gjøre litt. Sammen møter vi fremtidens utfordringer og muligheter i Strand samfunnet, hvor medvirkning og samskaping ligger til grunn for tjeneste- og samfunnsutviklingen. En attraktiv kommune ivaretar alle innbyggere og fremmer god folkehelse.

(Kommuneplanens samfunnsdel, strategiske mål)

1.3 Bærekraft som grunnleggende premis

Reiselivssatsingen i Strand kommune skal, som i likhet med nasjonal reiselivsstrategi, jobbe med alle bærekrafts målene, men bidra direkte til 6 av FNs 17 bærekraft mål. De 6 målene er 8 - anstendig arbeid og økonomiskvekst, 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur, 11 – bærekraftige byer og lokalsamfunn, 12 – ansvarlig forbruk og produksjon, 13 – stoppe klimaendringene, 17 – samarbeid for å nå målene. Dette må gjøres i lag med reiselivsaktørene og ligge som et premis for de valgene som kommunen tar.

Bilde hentet fra Nasjonal reiselivsstrategi.

For å realisere målet «være en ansvarlig reiselivsdestinasjon» skal Strand kommune i løpet av plan perioden sertifisere seg som bærekraftig reisemål. Innovasjon Norge sier dette om ordningen «Merket for Bærekraftig reisemål er et verktøy for reisemål som ønsker å jobbe langsiktig og fokusert med bærekraft i reiselivet. Målet med merkeordningen er å tilrettelegge for at destinasjonsselskap og kommuner sammen kan planlegge, iverksette, måle, forbedre og formidle den jobben de gjør for et mer bærekraftig reiseliv.». Gjennom sertifiseringen foretar en grundige analyser av Strand kommune som destinasjon gjennom gjesteundersøkelser, risikoanalyser, ringvirkingsanalyser og innbyggerundersøkelse.

Kommunens rolle i sertifiseringen knyttes oftest til:

- Generell tilrettelegging for reiseliv med hensyn til fellesgoder som avfallshåndtering og toaletter (utenfor privat eiendom), risikovurdering og beredskap, klimaplaner mm
- Viktig planleggingsarbeid gjennom kommuneplanen, eventuelle næringsplaner og arealplanen
- Bidra til besøksplanlegging med god balanse mellom gjester og innbyggere
- Å være en aktiv part i dialog med destinasjonsselskap, grunneiere og andre interessenter
- Næringsutvikling og innovasjon, også i reiselivet

Lysefjorden er 1 av 14 destinasjoner i Norge som er sertifisert som bærekraftig reisemål. Lysefjorden Utvikling skal i 2024

resertifisering seg og det vil være naturlig å samarbeide med Lysefjorden Utvikling og Sandnes kommune om dette arbeidet.

1.4 Forankring og prosess

I arbeidet med revidering av reiselivsplanen ble det satt ned en styringsgruppe (med kommunedirektør, kommunalsjef for samfunn, kultursjef, Ryfylke IKS og mulighetsutvikler.) og en ressursgruppe med reiselivsnæringen. Arbeidet er drøftet tverrfaglig i de ulike kommunale sektorene ved behov.

I revideringen av planen er det gjennomført dialogmøte med ungdomsrådet, næring og frivillige organisasjoner. Åpne samlinger for reiselivsnæringen og orienteringer til formannskapet via kommunedirektør. Det ble bedt om innspill via Strandbuen, Strand kommune sine nettsider og SoMe kanaler. Det er kommet flere skriftlige og muntlige innspill fra publikum.

1.5 Definisjoner og avgrensninger

Norsk reiselivsnæring består av fem bransjer (definert av NHO reiseliv.) 1.overnatting. 2 Servering. 3.Aktiviteter og kultur. 4. Transport. 5. Formidling.

Næringens 4 kundesegmenter: 1. Lokalbefolkningen. 2. Norske yrkesreisende. 3.Norske feriereisende. 4. Utenlandske gjester.

Bransjene og kundesegmentene som er oppgitt ovenfor er de som planen omhandler. Planen legger til grunn samhandling mellom bransjene og Strand kommune for å løse de utfordringene og mulighetene som er innenfor reiseliv.

2.Rolleavklæringer

2.1 Kommunens roller

Kommunens roller kan beskrives som de under:

Rammebetingelser – Gjennom kommunal planlegging og politiske føringer gi en ramme for aktørene

Infrastruktur – Strømkapasitet, bosshåndtering, samferdselsløsninger, toaletter, turstier, badeplasser, parker er viktig infrastruktur for øke attraksjonsverdien på destinasjonen

Vertskap - Som kommune bidra til kunsten i å få mennesker til å føle seg velkomne, gjennom samarbeidene i tråd med innbyggerne, og som er med å bidra til godt omdømme. Ansvar for turistinformasjon, skilting og kart

Næringsutvikling – stimulere til næringsutvikling, engasjement og utvikling i destinasjonsselskapene og utviklingsselskapene.

2.2 Destinasjonsselskap

Destinasjonsselskap har som mål å binde sammen reiselivsaktørene og utvikle destinasjonens reiselivsprodukt, Innenfor denne bransjen finnes det landsdelselskaper, visitselskapet og turistinformasjoner.

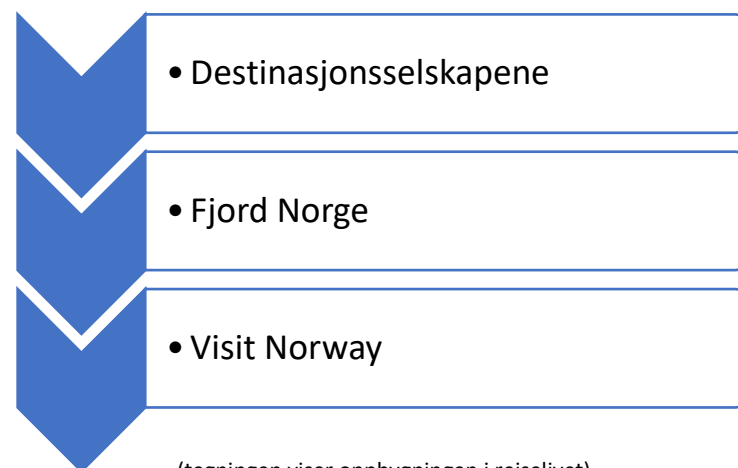
Strand kommune har siden 2015 hatt avtale med Reisemål Ryfylke om markedsføring av reiselivet i kommunen. Avtalen har 3årig varighet og sist utgave av avtalen ble signert i 2020 og vil evalueres i år. Tjenesten Strand kjøper er beskrevet her: Reisemål Ryfylke AS utfører årlege faste basistiltak og nokre tiltak utover dette etter årleg vedtatt marknadsplan. Selskapet plikter å dekke Ryfylke-regionen sine reiselivsfaglege interesser i høve Innovasjon Norge sentralt, landsdelsselskapet Fjord Norge, fylkesorgan i Rogaland, Reiseliv Sørvest SA og andre destinasjonsselskap. Tiltak innan overordna produktutvikling vert søkt dekt ved særskilt finansiering. Grunnleggjande regionale vertskaps oppgaver vert hovudsakleg søkt dekt av den kommunale basisbetalinga. For tenester som ikkje vert dekt av avtalen, som t.d. drift av turistkontor, skal kommunen betala ekstra». Reisemål Ryfylke oppdatere strategien sin nå i 2023.

Reisemål Ryfylke har sammen med Region Stavanger og Visit Haugesund et samarbeidsselskap som heter reiseliv sørvest. Strand kommune ser på markedsføring organisert gjennom reiseliv sørvest som viktig for å bidra til økt samarbeid på tvers av destinasjonsselskapene. Strand kommune ligger tett til både Region Stavanger sitt virkeområde og Reisemål Ryfylke sitt. Det

hadde fra kommunen sin side vært en bedre løsning om disse selskapene var samlet, enn dagens ordning som gir både Strand og andre kommuner utfordringer knyttet til medlemskap. Sandens er i dag medlem begge steder.

Reisemål Ryfylke er en medlemsbasert bedrift, dette betyr at reiselivaktørene selv må betale for markedsføring via disse kanalene. Kommunens avtale innebærer ikke kommersielle attraksjoner og kommunens eventuelle egne produkter.

Gjennom avtalen med Reisemål Ryfylke er Strand kommune også synlig på Fjord Norge (landsdelselskapet) og hos Visit Norway sine nettsider. Disse plattformene er viktige og er de største planleggings kanalene for tilreisende gjester.

2.2 Turistinformasjon

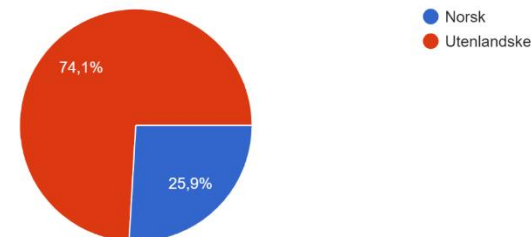
Strand kommune har siden 2016 hatt avtale med Reisemål Ryfylke om drift av den helårlige turistinformasjonen i Strand kommune. Turistinformasjonen ligger i Admintsenteret i Jørpeland. Turistinformasjonen skal årlig evalueres på dette grunnlaget:

- Antall besøkende til Turistinformasjon
- Nasjonalitet
- Kunnskap om gjesten, transportmiddel, oppholdslengde
- Salg i turistinformasjon
- Nye produkter/aktiviteter
- Vertskapkurs / AirBnB arrangeres årlig

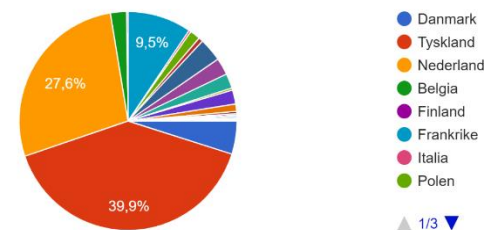
Det var i 2022 1242 besøkende i Strand turistinformasjon. Strand turistinformasjon har i dag ingen egne kanaler hvor den markedsføres. I arbeidet med planen er det kommet frem fra næringen at det er nødvendig. Dette ligger ikke inne i avtalen i dag, det er naturlig å foreta en grundig evaluering på flere punkter i neste evaluering. Reisemønster og kanaler har endret seg siden 2016 og en bør se helhetlig på hvilken lokasjon og hvilket innhold turistinformasjonen skal ha.

Statistikken fra 2022 ser slik ut:

Norske eller utenlandske
1 242 svar

Hvilket Land
920 svar

2.3 Samarbeidsaktører

Strand kommune bidrar årlig med driftstilskudd til Lysefjorden utvikling, Jørpeland handelsforening og Tau handelsforening.

Avtale med Lysefjorden utvikling:

Avtalen med Lysefjorden utvikling lyder som følgende:

«Det er inngått avtale om at Strand kommune skal yte ett årlig driftstilskudd til Lysefjorden Utvikling AS så lenge avtalen varer. Lysefjorden Utvikling AS har til formål å gjennomføre vedtatt visjon og strategi for Lysefjorden, og sikre et positivt omdømme for destinasjonen lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Visjon:

Lysefjorden skal være det ledende reisemålet i Norge når det gjelder kombinasjonen av teknologi, bærekraft og opplevelser innen vandring.

Strategi 2020-2025

1. Lysefjorden skal være et null-utslipp reisemål
2. Lysefjorden skal være en helårsdestinasjon
3. Lysefjorden skal være et kompetansmiljø for utvikling av infrastruktur og næring knyttet til reiseliv i regionen.

Gjennom Lysefjorden utvikling er Strand kommune med på å utvikle en av Norges mest spennende reiselivsdestinasjoner og er en viktig samarbeidspartner/initiativtaker på flere prosjekter blant annet via Lysefjorden rundt og sykkel løypa «Lysefjordruta» som går gjennom Strand.

Samarbeidet mellom LU og Kommunen fører til at reiselivsbedriftene i Strand

- Næringsutvikling – LU driver bedriftsrådgivning, produktutvikling, oppfølging av bedriftene
- Kompetanseheving – Kurs og samlinger i regi LU
- nettverk med andre innen samme bransje

Ref 3. Lysefjorden skal være et kompetansmiljø for utvikling av infrastruktur og næring knyttet til reiseliv i regionen.

Strand kommune gir årlig driftstilskudd til Jørpeland og Tau handelsforening. Driftstilskuddet går til stedsutviklingen og markedsføringen av Strand. En levende by og ett levende sentrum er viktig både for lokalbefolkning og for gjestene våre.

I tillegg til de overnevnte avtalene er Strand kommunen avhengig av samarbeidet med stiftelsen Preikestolen på håndtering av turiststrømmen ved Preikestolen. Strand kommune tilfører ingen driftsmidler, men er med i stiftelsen.

Situasjonsanalyse Strand

2.4 Reiseliv- og besøksnæringen i Strand i dag

Strand kommune er en attraktiv kommune i vekst. En aktivitetsdestinasjon med naturgitte fordeler med nærhet til fjord og fjell. Både private og det offentlige har gjort investeringer og utbedringer for å tilrettelegge for flere typer reisende de siste årene. Eksempler på dette er stisykkeløypa i Dalen, utviklingen ved Preikestolen basecamp, The bolder, bobil parkering i Tau Båthavn, Jøssang og Jørpelandsvågen. Det er knyttet utfordringer til videreutvikling og utbygging ved Preikestolen området og andre steder i kommunen grunnet arealer, vann og kloakk system, dette blir godt belyst i strand kommunenes arealdel som er under arbeid og i revideringen av Regionalplan for Preikestolen og omegn, men må også synliggjøres i reiselivsplanen da det påvirker næringen.

Jørpeland ligger lett til fra sjøen og langs nasjonal turistveg med kun 25 minutter fra Stavanger. Handelsstanden har i dag god omsetning på de tilreisende, men det ligger et uløst potensial i å gjøre byen mer attraktiv for tilreisende. Det er i de kommende årene flere prosjekter som kan være en utløsende faktor, slik som mulighetsstudie for Jørpelandsvågen, arealeffektivisering/samlokalisering av offentlige tjenester og nye planer for Stålverksområdet.

Strand har en økende andel tilreisende med bobil og fritidsbåt og det er i overkant av 1700 fritidsboliger. Gruppen over er viktige gjester som kommer hele året og er gjentakende gjester som deltar og bruker serveringssteder, kulturtilbud og handelstedene. Gjestene beskrevet over har som regel også kort reisevei. Dette gjør denne gruppen reisende til en bærekraftig gruppe og bør være fokusgrupper i markedsføringen.

Lysefjorden med sine 644 053 besøkende og Preikestolen med sine 350 000 besøkende er hovedgrunnen til at destinasjonen har så god strøm med tilreisende. Utvikling innen vandring og friluftsliv som er gjort de siste årene supplerer med flere opplevelser som gjestene våre er på jakt etter. Håndteringen av Preikestolen trafikken og stien er ivaretatt gjennom Stiftelsen Preikestolen. Det er kommet forslag inn til planen at Norsk Folkehjelp Strand og Forsand bistår med flere redningsaksjoner årlig i strand knyttet til turisme, det er naturlig å se på hvordan Strand kommune kan bli en bedre bidragsyter inn i organisasjonen.

Det ligger 3 hoteller i kommunen, som hver har sine unike kvaliteter. I Strand kommune er det flere utleiehytter, bedrifter og 2 campingplasser i drift. Spennende aktivitetsbedrifter og flere frivillige organisasjoner som ønsker å profesjonalisere seg mot tilreisende. Den lokale serveringsbransjen har et bredt utvalg og det kommer stadig nye tilskudd. I likhet med resten av matfylket Rogaland er det mye positiv bevegelse hos lokalmat produsentene som blant annet har organisert seg i

Ryfylke rekoring og åpnet gardsbutikker. Flere av aktørene lager pakker sammen med andre reiselivsaktører og selger seg til gruppemarkedet.

Lokalbefolkning og tilreisende benytter seg av Strand sine mange tilrettelagte friluftsområder. Mølleparken, Solspeilet,

Jørpelandsholmen, sykkelløyper (stisykkel og landeveissykkel), turnettet og kystaktiviteter er alle gode eksempler som er tilrettelagt. Under er oversikt over de kommersielle aktørene, og de frivillige lag og organisasjonene som har meldt seg på i diskusjon rundt utvikling av reiseliv.

Overnatting	Servering	Destinasjonsutviklere	Frivillig lag og organisasjoner
Lilland Bryggerihotell	Kafè Marthel	Stiftelsen Preikestolen	Strand og forsand folkehjelp
Preikestolen Fjellstue	Meat and eat	Ryfylkemuseet	Stavanger turistforening/ Strand og forsand t
Verkshotellet	Ryfylkebakeri og konditori Tau	Jørpeland handelsforeni	Spaserlauget
Hamrane hyttefelt	Taco Sushi	Tau handelsforening	Kystkultur - Ytre Ryfylke kystlag/ Fremad 2
The bolder	Skjeggebustene på kaien	Reisemål Ryfylke	Mølleparken
Lysefjorden hyttegrend	Pizzabakeren Tau	Stavanger turistforening	Historie laget
Preikestolen Camping	Preikestolen Kebab og pizza	Lysefjorden utvikling	Breidablikk bygdemuseum
Wathne Camping	Jørpeland Pizza Kafè	Ryfylke friluftsråd	Ryfylke sykkelklubb
Jørpelandsvågen bobil	Lysefjorden sjokolade	Transport	Vaulali trialklubb
Tau havn bobil	Villa Rosehagen	Pelles buss	Camp 773, foreneset
Skjersvika båtplass, bobil	Golden Fork	Boreal	Aktivitesleverandører
Jøssang Bobil camping	Skafferiet	Tide buss	Fjordexpedition
Vaulali	Kebab House Jørpeland	Helgøy	Preikestolen Basecamp
	Peking house	Rødne	Explore lysefjorden
	Chen AS	Fjordevents	Flor og Fjære
	Pizzabakaren Jørpeland	Norled	Frilager
	Dalen Lefsebakeri	Kolumbus	Sti sykling Ryfylke
	Ryfylkebakeri og konditori Jørpeland		Strand sightseeing
	Bygdakroa		
	Senze lounge bar		
	Lysefjordsenteret		
	Lysefjorden sjokolade isbua		

2.5 Strand som helårs reisemål

Reiselivsnæringen beskriver svingningene i besøk gjennom året som en av hovedutfordring sine. I sommersesongen er det fult på overnatting både kommersiell og privat(airbnb) og i skulder og vintersesongen er det mye ledig overnattingskapasitet. Dette fører til et stort antall i sesongbaserte ansettelse og usikker drift. Dette viser igjen i tallene fra telemarksforskning med svingninger i hvor mange ansatte det er i reiselivsbransjene i løpet av et år.

Hyttefolket har jevnlig besøk gjennom hele året og tar i bruk de lokale tilbudene innen handel, servering og kulturaktiviteter. Det er store muligheter for vekst innen nærområdet. Dette segmentet må inkluderes og satses på.

Bobil og båtfolk har de siste årene hatt en stor vekst i Strand. Norsk bobilforening sine undersøkelser viser at de norske bobilturistene ønsker sentrumsnære parkeringer med tilgang til handel, servering og kulturopplevelser og naturnære. Utviklingen i Jørpelandsvågen viser at dette gjelder både båtfolk og bobiler da det har vært en ekspansiv vekst i gjester, hele året. Handelsnæringen melder økt besøk og omsetning fra disse gruppene. Det vil i kommende planperiode arbeides for at det skal vokse ytterligere, tilrettelegge for dette vil være en prioritet.

Ved å systematisk, som destinasjon, å jobbe samlet om aktiviteter, mattilbud og overnatting hele året vil det heve kompetansen på reiselivsnæringen og bidra til stedsutvikling. Stiftelsen Preikestolen har siden 2019 vært i førersetet for dette med bemannet helårs åpen turistinformasjon ved Stistart og markedsføring av at turen til Preikestolen er like fin hele året.

3.3 Det stedlige ressursgrunnlaget

Med det stedlige ressursgrunnlaget menes ressurser Strand har til videreutvikling av opplevelser og produkter.

Ressursgrunnlaget består av både naturgitte og menneskeskapt ressurser.

Naturgitte ressurser:

- Strand kommune har mange attraktive områder for vandring og andre friluftaktiviteter. Med god tilgang til fjord og fjell.

Menneskeskapt ressurser:

- Frivillige lag og organisasjoner
- Kulturnæring, handelsnæring, reiselivsbedrifter
- Utdanning, reiselivslinje ved Strand videregående.
- Destinasjonsutviklere

Attraksjoner	Attraksjoner	Potensielle attraksjoner
Preikestolen	Strand kirke	Svenskebyen
Lysefjorden	Breidablikk bygdemuseum	Stålverkshistorien
Solspeilet	Ryfylkebyen Jørpeland	Vikinghistorien
Mølleparken	Tau sentrum	Krafthistorie
Helleristningene på Solbakk	Golfbane	Hengjane
Jørpelandsholmen	Turnettet	Gardsturisme
Stisykkelløypa i Dalen	Frisbeegolfbane Preikestolen	
Lysefjordruta	Frisbegolf bane Jørpelandsholmen	
Utsiktspunkt Høllesli	Skatepark	
Nasjonal turistveg	Kraftstasjonen 1	
Kulturminneløypa på Tau	Kraftstasjon 2	
Villa Rosehagen	Svenskebyen	
Street art	Holtaheia med minnesmerket	
Skulpturparken		
Flor og Fjære		

3.4 Hvem er turistene i et bærekraftperspektiv

I arbeidet med planen har studenter fra UIS brukt innovasjon Norges CO2 utslippskalkulator «CO2rism» for å analysere gjestene våre. Kalkulatoren presenterer utslipp for seks transportmidler relatert til internasjonal reise til og fra Norge, regional reise fra ankomst til Norge til og fra regionen, og lokal reise på destinasjonen i Norge. Disse transportmidlene inkluderer fly, ferje, tog, bil, buss og bobil.

Tallene er hentet fra besøkende til Preikestolen i 2022 og kommer fra Lysefjorden utvikling. Kalkulatoren ble brukt for å gi oss kunnskap om avtrykket på gjestene våre og gi oss kunnskap om hvilke kundesegmenter det vil være lurt å fokusere på.

Oversikt over CO2 utslipp per land

Land	Antall turister	Giennomsnittlig opphold i Rogaland	Kg/gjest	kg/gjest/dag	Tonn/Totalt
Tyskland	85 400	2,9	354	122	30207
Nederland	40 600	3,3	387	117	15710
Belgia	18 900	3,3	353	107	6678
Storbritannia	18 900	2,5	279	111	5267
USA	17 850	2,9	1170	404	20887
Danmark	17 500	2,8	231	83	4045
Spania	16 100	3,1	504	163	8119
Sveits	15 750	3,7	378	102	5960
Frankrike	15 050	2,7	348	129	5238
Totalt utslipp i tonn for Preikestolen turister fra hovedmarkeder					102111

Rangering av utslipp

	kg/gjest	kg/gjest/dag	Tonn/totalt
Høvest utslipp	USA	USA	Tyskland
	Spania	Spania	USA
	Nederland	Frankrike	Nederland
	Sveits	Tyskland	Spania
	Tyskland	Nederland	Belgia
	Belgia	Storbritannia	Sveits
	Frankrike	Belgia	Storbritannia
	Storbritannia	Sveits	Frankrike
Lavest utslipp	Danmark	Danmark	Danmark

Tallene viser at Strand kommune bør fokusere på å tiltrekke flere turister fra land med lavt utslipp per gjest per dag. Per dags dato er landene med de laveste utslippene per gjest per dag Danmark, Sveits, Belgia og Storbritannia. I tillegg burde det være et økt fokus på, og markedsføring av, kollektive transportmidler.

4. Muligheter

Strand kommune vil i tråd med næring og kulturplan tilrettelegge for flere næringsaktører og opplevelser. Listen med muligheter er utømmelig og ikke begrenset til det som er beskrevet her, men en må i planperioden ta noen valg. Mulighetene og handlingsplanen er basert på målene i planen i denne planperioden.

4.1 Vandrestinasjon

Strand kommune med sin beliggenhet har en mulighet til å posisjonere seg som en av landets beste vandrestinasjoner. Flere tiltak som samsvarer med dette er igangsatt og under videreutvikling:

- Preikestolstien er den første stien som ble autorisert som Nasjonal turiststi. «Nasjonale turiststier er definerte områder med svært stor attraksjonskraft og opplevelsesverdi. Det er et utvalg av stier og turmål som gjennom langsiktig og helhetlig planlegging tåler meget høyt besøk uten at natur-, kultur- og opplevelseskvalitetene forringes og hvor det store besøket også skal bidra til lokal verdiskaping.».
- Lysefjorden er som nevnt tidligere bærekraftig reisemål.
- På de prioriterte 52 turstiene skal skilting oppgraderes til å følge den nasjonale merkehåndboka, og en arbeider for å sikre offentligheten tilgang til parkering ved innfallsårene til friluftsområdene.

Stinettet fungerer og blir ivaretatt gjennom frivillige organisasjoner, og ved enkeltplasser som Lysefjorden rundt løypa og Preikestolen av Stiftelsen Preikestolen og Lysefjorden utvikling.

De internasjonale og nasjonale gjestene kommer i dag hovedsakelig for Preikestolen og Lysefjorden, mens de lokale og regionale gjestene har andre favoritter. Strand har noe for alle friluftsentusiaster, og kan tilby gode turer hele året. Strand og aktørene bør bruke vandring og friluftsliv i sin markedsføring og profil.

4.2 Aktivitetsturisme

Aktivitetsbasert turisme retter seg mot målgrupper som ønsker å gjøre aktiviteter i norsk natur, ofte samtidig som man tilbringer kvalitetstid sammen med familie og venner. Dette satsningsområdet omfatter aktiviteter som kajakk, sykling, vandring, fiske, klatring og mye mer – aktivitetsområder som er viktige for å skape trafikk gjennom alle årets sesonger.

I Strand kommune finner en tilrettelagte sykkelløyper både for stisykling og landeveissykling. Det er flere aktører som har prøvd seg på guiding og utleie av sykler, men har dessverre ikke hatt nok kundegrunnlag til å fortsette. Det er en aktiv sykkelklubb i Strand som rekrutterer unge og voksne inn i idretten, dette vil forhåpentligvis danne et lokalmiljø som igjen drar besøkende til oss.

Innen sjøaktiviteter er det flere aktører, men spesielt en veletablert aktør, Fjordexpedition, som viser hvordan en kan utvikle produktet sitt. Fjordexpedition sitt hovedfelt er guida kajakturer og kajakkutleie, men de tilfører nye produkter

alt etter hva markedet etterspør. De siste produktene som er lansert er sopptur og blåbærtur. Suksessen til Fjordexpedition viser at det er mulig å leve av aktivitetsturisme i Strand, men det krever en stor del innsats og guts. Gjennom arbeidet med planen er det kommet frem at aktører som Fremad, Ytre Ryfylke kystlag og Mølleparken ønsker å selge produkter til gruppemarked og gjester.

I Strand kommune har en flere områder hvor en kan drive med klatring. Reiselivsnæringen har gitt beskjed om at det er økende forespørsler om klatremuligheter og her ligger det en mulighet til guiding, utleie av utstyr etc. Strand klatreklubb har kartlagt områdene for klatring, dette er et godt grunnlag for videreutvikling.

Kunst og kultur næringen er viktig for Strand kommune. Det er flere viktige aktører som er med på å sette Strand kommune på kartet. Eksempler på dette er Oliver Vogt, Renate Hermansen, Stian Skjæveland og ERA med sommerteltet i Vågen.

Strand kommune skal tilrettelegge for nettverk for de etablerte og ny oppstarta bedriftene. Dette er viktig for å få til synergieffekter og samarbeid om produktutvikling og markedsføring. Kurs gjennom SKAPE og andre aktører er viktige for å heve kompetansen til grundere på ulike temaer. Destinasjoner som Suldal har hatt god effekt av disse tiltakene. Det er naturlig å gjøre disse tiltakene i lag med destinasjonsutviklerne og Strand videregående.

4.3 Overnatting

4.3.1 Hotell

Strand kommune trenger mer overnattingskapasitet og det er ønskelig med utvikling i bysonen (Jørpeland). Strand kommune skal aktivt, i lag med næring tilrettelegge for flere hoteller i bysonen (Jørpeland). I tillegg til Jørpeland er det kommet inn forslag til arealplan om ny hotell lokasjon, utvidelse av Preikestolen basecamp og et generelt ønske om flere arealer regulert til Hotell/reiseliv.

Det er 3 hoteller i Strand i dag, Lilland bryggeri hotell, Verkshotellet og Preikestolen Basecamp. Dagens hoteller i Strand kommune har sine egne kvaliteter og beliggenheter som tilfører noe unikt til våre tilreisende gjester. Samtlige har sommeren som sin hovedinntektskilde. Det er i rundene med næringen belyst at Strand kommune trenger mer overnattingskapasitet.

For å kunne bygge ut Preikestolen Basecamp og bygge velkomstsenter ved stistart må VA anlegget bygges ut, det er lagt inn i handlingsplanen et tiltak som går på prosjekt mellom Strand kommune, IVAR og grunneierne for å finne løsninger. Problemstillingen er også spilt inn til den pågående planen «regionalplan for Lysefjordområdet» da Strand kommune mener at videreutvikling av Preikestolen

område er et ikke bare et lokalt anliggende, men regionalt eller nasjonalt.

4.3.2 Fritidsbolig

Som nevnt tidligere er det over 1700 fritidsboliger i Strand kommune. Fritidsboligeierne er en gruppe med besøkende som særs viktige for Strand kommune. De bidrar til stedsutvikling og er gode kunder for all handelsnæring og bygge bransjen. De er noen av våre beste ambassadører. Det er opprettet en Facebook gruppe for å nå de med informasjon om hva som skjer i strand, det er arrangert hyttefrokost og kjørt fra hytte til hytte med en påske overraskelse. Tiltakene er gjennomført av Jørpeland handelsforening med støtte av Strand kommune gjennom et prosjekt. Det er viktig å dra dette arbeidet videre og at det ikke stopper når prosjektet er over.

Strand kommune mener at videreutvikling av Preikestolen område er et ikke bare et lokalt anliggende, men regionalt eller nasjonalt.

4.3.3 Bobil og camping

I Strand kommune er det 2 aktive campingplasser og 2 områder som er regulert til camping, men ikke i bruk. Det er 1 offentlig bobilparkering og flere private aktører som tilbyr

denne tjenesten. De siste årene har en sett en betydelig økning i hele Norge og Europa på antall bobiler og campingturister. Det er ikke unaturlig at dyrtiden som er nå også vil spille inn på hvordan gjester reiser. Det er viktig å være i forkant og tilrettelegge plasser for denne type reisende. Dette bør gjøres for å unngå konflikt med lokale og gi gjestene en god opplevelse, slik at de ønsker å komme igjen. Det er i dag 1 tømrestasjon i Strand. Det vil på sikt nok bli behov for en til. Initiativ på regulering til bobil vil være positivt så lenge det gjøres i tråd med arealplan og i hensiktsmessige områder for formålet.

4.3.4 Airbnb

Uten airbnb ville Strand kommune ha mistet mange av gjestene. Strand har i dag ikke nok rom/hytte kapasitet til å ivareta alle som ønsker å bli lengre. Det er et området det er viktig å følge med på, slik at det ikke går ut over kommersiell næring slik en ser andre deler av landet(ref diskusjonen i Lofoten om forbud), og heve kompetansen om hva Strand har å tilby til de som leier ut. Strand kommune i lag med Reisemål Ryfylke arrangerer årlig en samling hvor aktivitetsbedriftene får presentere seg og de lærer mer om attraksjonene.

4.3.5 Hytter

Aktørene Lysefjorden hyttegrend og Hamrane hyttefelt er erfarne driftere av hytteutleie. De har utviklet og oppgradert

produktet sitt med årene og er viktige i reiselivsfamilien. The Bolder er relativt ny aktør og har store planer. Disse er innenfor unike overnattingsplasser og har satt Strand på kartet med artikler og bilder som er spredt over hele verden. Preikestolen Basecamp har ulike overnattingsmuligheter og har også hevet seg på trenden unike overnattingsplasser med hikers camp. Små «hytter» som står ned mot revsvatnet. Mikrohus, glamping og trehytter er blitt populært og vil være positive tilskudd til overnattingsmulighetene i Strand.

4.4 Byutvikling

Byer er og skal være under transformasjon, det er flere prosesser på gang som kan sette fart på utviklingen av Jørpeland. Det er naturlig å koble denne utviklingen inn mot reiselivssatsingen da gjestene våre er brukere av byen, og en ønsker at de skal bruke den mer. For å få dette til kan en bruke tvang eller være attraktive nok til at gjestene får lyst til å stoppe.

Det har til tider vært en diskusjon angående hvordan en skal få mer ut av turiststrømmen til Preikestolen. Eksempler på hva som er diskutert er: Tvang kan gjøres med å endre infrastrukturen og fysisk stoppe alle biler, få de over på buss fra Jørpeland. Eller få alle kommersielle bussavgang til å gå til Jørpeland og fra Jørpeland må de over på en annen buss.

I dag løses dette med at på dager hvor det er fult på parkeringsplassen snur parkeringsvaktene til Stiftelsen bilene, informere om hva de kan gjøre i Jørpeland og gir de et klokkeslett når de kan komme tilbake.

Ved å være attraktive og synlig fra riksveg 13 kan en få til stoppeffekt. Det kan være et prosjekt med bannere langs vegen for å signalisere at her skjer det noe, eksemplevis fra Tunglandsbrua til Strand kyrkje. Dette er gjort i Setesdal og de mener dette har hatt god effekt. Eventuelt andre elementer er synlige aktiviteter fra vegen.

Strand kommune er i gang med kulturminneregistrering ved Stålverket og skal gjennomføre en mulighetsstudie over området Vågen, Stålverket og Grøtnes. Vågen har historisk vært hjerte i byen og det er flere tiltak de siste årene som Lysefjorden sjokolade, skafferiet, bobilhavn, gjestehavn, kystkultur og ERA som har tilbakeført denne opplevelsen. Mulighetsstudien vil konkretisere hva en kan gjøre videre i Vågen og på Stålverket i lag med grunneiere.

Jørpeland har et bredt utvalg av butikker og de siste årene er det bygd mye bolig, fremover nå blir det viktig å satse på næringsarealer. Både fylle opp de som står tomme og potensielle nye prosjekter. Strand kommune har jevne møter med næringen og vil i prosjektet samlokalisering

snakke med eiendomsbesitterne om hvordan en sammen kan løse kommunens problemer med lokaliteter.

4.5 Attraktivitetsturisme

I Strand kommune er det flere kunst og kulturnæringsaktører, og kommunen ønsker å tilrettelegge for at det kan bli flere. Kommunen vil legge til rette for treffpunkt og dialog for å se hvordan Strand best mulig sammen kan legge til rette for videre vekst, utvikling og nye samarbeid.

I Strand har en sett en økning av kulturnæringsaktører de siste årene. Noen gode eksempler er ERA med etableringen av sommerteltet i Vågen, som har gitt en rekke konserter med noen av Norges fremste artister de siste årene. Villa Rosehagen er et levende kulturbygg med servering, formidling av historien og kulturarrangement. Ved kraftstasjonen i Dalen har kunstner Jonny Heng etablert et atelier med både utstillinger, kurs og konserter. I Strand har en profesjonelle kunstnere, musikere og andre kulturutøvere bosatt i Strand.

Det har vært en økning av festivaler der samarbeid mellom kunst, kultur og næring har gitt gode resultater. I løpet av 2022 ble det i Strand arrangert Strandadager, Kystkulturfestival, Stålverksfestival, ungdomsfestival og gnagsår festival.

I tillegg er det jevnlig større arrangement innen idrett med kamper og turneringer. Strand er også attraktiv når det gjelder større friluftsanslag, der Strand har vært base for flere sykkelritt, blant annet Tour de Fjords.

Store idrettsarrangement og festivaler har potensiale til å gi store positive effekter for lokalsamfunnet, for reiseliv og handel og servering. Det krever også et godt samarbeid mellom kommunen, frivilligheten og øvrig næring for å få ønsket effekter.

4.6 Markedsføring

Strand er nødt til å spisse hvilke kanaler og hvilke tidspunkter en markedsfører seg på. Bedre markedsførings av Strand som attraktivt sted å bo, besøke og drive høring i. Det er ansatt en informasjonsansvarlig som skal lage en kommunikasjonsstrategi for Strand kommune. Dette er ikke gjort over natten og samtidig mens dette arbeidet pågår skal Strand kommune evaluere de kanalene en bruker i dag.

Som vist tidligere har Strand kommune avtale med Reisemål Ryfylke om markedsføring av reiselivet. Lysefjorden utvikling har egne nettsider som Strand kommune også er synlig på. Sandnes kommune er med i både Region Stavanger og

Reisemål Ryfylke, dette kan Strand og undersøke men sin nære tilknytning gjennom Ryfast.

En sak er markedsføring før gjestene kommer hit og før arrangement. En annen er hvordan få de til å bli her lenger når de her. Hvordan Strand, både kommune og bedrifter, når lokalbefolkning og gjester med informasjon om hva som skjer.

I mulighetsstudien for Vågen, Skallstøperiet og Grøtnes åpner det seg muligheter for å se etter arealer der det kan være et informasjonssenter/turistinformasjon. I vågen er det boende gjester på Verkshotellet, i båter og i bobiler. I vågen er det kai for hurtigbåttransportører som Helgøy, Rødne og Norled og kaiplass til Fremad og MK Idsal.

4.7 Fortrinn og utfordringer fra næringen

4.7.1 Fortrinn i stikkordsform.

Fortrinn belyst av næringen

- God samarbeidsånd innad i næringen, masse tilreisende gjester, størst kundestrøm i Norge? Trygg plass, rent vann, nærhet til natur, fjord og fjell, vannaktiviteter, mangfoldig samfunn med mye frivillighet, vandring hele året, urban tilknytning ved dårlig vær, beliggenhet og infrastruktur, grunderånd, fin lokalbefolkning og lite konflikt mellom turisme og lokale.
-

Utfordringer, belyst av næringen

- VA infrastruktur, se helhetsbilde(utvikling en plass trenger ikke svekke en annen), reiseliv må bli tatt på alvor, for lite markedsføring av strand, for lite overnattingskapasitet, for lite gjester på vinteren, for lite gjestehavner, for lite bobilplasser, for få campingplasser og aktivitetstilbydere, saksbehandling går for tregt og for lite tømmestasjoner.
-

MÅL OG TILTAK FOR Reiselivsplan 2023 - 2027		
Mål	Tiltak	Økonomifremdrift/avdeling
Strand skal være en ansvarlig reiselivsdestinasjon	Sertifisere Strand kommune som Bærekraftig reisemål gjennom ekstern prosjektledelse	Oppstart 2024 - tas inn i budsjett
	Årlig tilskudd til Norsk Folkehjelp Strand og Forsand for innsatsen ved redningsaksjoner	Oppstart 2024 - tas inn i budsjett
Tilby de beste vandrerutene og naturbaserte aktivitetene, hele året	10 på tur, 52 hverdagssturer, Jørpeland rundt spaserlauget, 7 toppsturen	Igangsatt - innenfor rammen
	Skilting(via frivillige lag og organisasjoner) og søppelhåndtering	Igangsatt - innenfor rammen
	Tilrettelegging: Avtaler med grunneier om stifparkering, etablering av parkeing, toalett	Igangsatt - sak kommer til kommunestyret våren 2023
	Bistå aktivitetsbedrifter for videre utvikling	Mulighetsutvikler, innen rammen
	Lysefjorden rundt prosjektet	Igangsatt - innenfor rammen, bidrag gjennom medlemskap i Lysefjorden utvikling
Ha en god felles infrastruktur for lokalbefolkning og turister	Øke kapasitet på bobilplasser	Både offentlige og privat - oppstart 2023 utenfor rammen
	Øke kapasitet på gjestebåthavn	Både offentlige og privat - oppstart 2023 utenfor rammen
	Offentlig toalett Tau	Planlagt 2023/2024?
	Offentlig toalett Jørpeland	Planlagt 2023/2024?
	Tilrettelegge for hotelltomter	Hotell ses på i mulighetsstudie for Vågen - Grøtnes 2023
	"Pitche" aktuelle hotelltomter til utviklere	Etter mulighetsstudien
Være et godt vertskap for innbyggere og gjester	Knytte samarbeid om turistinformasjonen ved Preikestolen	Oppstart 2023 - utenfor rammen
	Evaluerer turistinformasjonen på Jørpeland	Oppstart 2023 - innenfor rammen
	Opplæring av vertskap. Butikkansatte, airbnb utleiere, hotellansatte mm.	Igangsatt - innenfor rammen. Sammen med Reisemål Ryfylke og Lysefjorden utvikling
Tette bånd mellom næring, kommune og nærliggende kommuner	Deltagelse på reiselivssamlinger arrangert av destinasjonsutviklerne	Igangsatt - innen for rammen
	Prosjekt mellom IVAR og Stiftelsen Preikestolen angående VA utfordringene ved Preikestolen parkering.	Oppstart 2024 - tas inn i budsjett
	Månedlige møter med destinasjonsselskapet og ryfylke kommunene	Igangsatt - innenfor rammen
	Deltagelse i prosjektet "heilårsturisme" med Sandnes, Stavanger og omegn	Igangsatt - innenfor rammen
	Gå gjennom avtalene med destinasjonsutviklerne og levere klare bestillinger basert på reiselivsplanen	Oppstart 2023 - innenfor rammen
	Gjennopprette etablerestipendet	Oppstart 2024 - tas inn i budsjett
	Se på arealer knyttet til reiseliv i arealplanen	Igangsatt - innenfor rammen
Samarbeid om sertifisering av Strand som bærekraftig reisemål	RMR, LU og Strand kommune Sandnes	
Tilby opplevelser og arrangement hele året	Medarranger og økonomisk bidragter på arrangement gjennom tilskuddsordningen	Igangsatt - innenfor rammen
	Veiledning og hjelp til søknader om støtte	Igangsatt - innenfor rammen
Strand kommune skal ha gode lavutslipp transportløsninger for lokalbefolkning og gjester	Etablere kommunikasjon mellom Jørpeland og Lysefjordområdet	Oppstart 2024 - samarbeidsprosjekt, Strand, Lysefjorden utvikling og Sandens kommune.
	Gode kommunikasjonslinjer mellom Sandnes, Stavanger, Strand og Ryfylke	Oppstart 2024 - samarbeidsprosjekt omliggende kommuner
	Bysykler	Igangsatt - innenfor rammen, samfunn
	Lavutslipp transportløsninger fra Jørpeland til Preikestolen	Oppstart 2024 - samarbeidsprosjekt Strand kommune og Stiftelsen Preikestolen

Kilder og bakgrunnsinformasjon:

Sammen om trivsel – kommuneplanens samfunnsdel 2019-2035

Besøksstrategi Preikestolen 2019-2025

Strategi for – Kongsberg som besøksmål 2020

Fylkesdelplanen for Preikestolområdet – 1992

Reiselivet betydning i Ryfylke – Menon Economics 2018

Reiselivsstrategi for nye Sandnes – et landskap av muligheter 2019-2030

Nasjonal reiselivsstrategi 2030

Norsk reiseliv, før, under og etter pandemien – Menon economics

Telemarksforsknings analyse

Norsk bobilforening